

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije // Izlazi 1., 11. i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. št. 12.943 • Oglasi po ceniku

God. I. Ljubljana, 11. oktobar 1930. Broj 25.

Ljubljana, 10. oktobra.

M. STANOJEVIĆ (V. Bečkerek):

Naše finansije

Za ostvarenje izvesne plemenite ideje, potrebno je, često, vrlo mnogo materijalnih sredstava. Naša sokolska ideja je plemenita, velika i ostvarljiva, ali su veoma skromna sredstva što nam stoje na raspoloženju. To je tako od osnivanja Sokolstva pa do danas. Ni kod Čeha nije bilo bolje. Fügner je morao pokloniti gotovo celo svoje imanje da bi sokolska misao uhvatila dublji koren u narodu. Osnivači našega, jugoslovenskoga, Sokolstva prilagali su uz materijalne žrtve sav trud i svu mladost svoju.

Blagodareći tome i takvome požrtvovanju, Sokolstvo se u nas razvilo takvim zamahom, kakvim nije ni jedna organizacija u novijoj našoj istoriji. Korist, snaga i uspeh Sokolstva, poznati su danas ne samo u svakome kutu naše domovine, nego širom čitavoga sveta. Na internacionalnim olimpijadama stajali smo u prvim redovima!

Pa ipak ne možemo biti zadovoljni u svakom pogledu. I u društvima pojedinačno, i u župama u opšte, stojimo na zavidnoj moralnoj visini, ali materijalno upravo se mučimo. Izvršni odbor naše savezne uprave, na nekoliko svojim skorašnjim sednicama, bavio se pitanjem naših finansija. Ustanovljeno je, da imamo još dosta dugova na ime izgrađenih domova, da u društvima nemamo dovoljno sredstava, da župe nikako ne mogu da dovedu u ravnotežu svoj budžet, da nam nikako nisu bogate biblioteke, da nemamo sredstava za održanje tečajeva, i tako dalje. U društvima se i koje-kako izlazi na kraj, ali u župama je velika kriza. A kad se bolje zagleda, baš u toj župskoj krizi leži celokupni naš finansijski problem. Kad bi župe izašle iz pasive, to jest, kad bi materijalno bile aktivne, tada bi one prema Savezu redovno ispunjavale sve obaveze, te bi se time u našoj vrhovnoj upravi jače razmahnulo propaganje sokolske misli. Osim toga, jaka župa u materijalnom pogledu podupirala bi svoja slabija društva. Ovakvo rad župe svodi se na transmisiju sa svih narednija društva.

Istina je, da nam stoje na raspoloženju i veće sume kao pomoć od banovina, ali mi bismo morali da i sami stvorimo stalne prihode za župu. Valja iskreno priznati, da imamo mnogo slabih društava, i to su većinom ona na selu i u manjim varošima. U većim gradovima stojimo bolje, u koliko društvo nema velikih režija ili dugova za dom. Prema tome svima je potrebna pomoć, ali ne i svima podjednako neophodna. Zato bi bilo potrebno, da sva društva srazmerno doprinose prihodima župe. Župa treba da postane, u materijalnom pogledu, neka vrsta štedionice odakle bi bili pomognuti oni, koji su u najvećoj nevolji.

JELENKO J. IVANOVIĆ (Niš):

Pojačajmo prednjački kadar i ojačajmo sokolske čete!

Vojne jedinice završavaju sa praktičnim vežbanjem na terenu. Nastaje period manje intenzivnog rada sa trupama, počinje rad na sastavljanju bilanca postignutog uspeha u toku letnjeg perioda rada, i rad u trupnim školama — školski rad.

Z'mskim radom, radom u trupnim školama više su zauzeti komandanti — stariji oficiri. Mladi oficiri, podoficiri i vojnici imaju da obavljaju tekuće poslove i da prate predavanja u trupnim školama, koja obavljaju stariji iskusniji oficiri. Za mlade oficire nastaje period odmora posle napornog rada uloženog u toku letnjeg perioda izvođenja obuke kod vojnika.

Kod jačih društava prilično su razvijeni lokalni interesi, to jest, grčevito se čuva u kasi uštedeni novac ili se sprovodi sokolska akcija, kao da baš to društvo ima svojih osobito važnih sokolskih zadataka.

S takvom praksom se mora prekinuti. Župe moraju preuzeti inicijativu u ruke i gledati na sokolski posao sa jedne više, opšte tačke gledišta. Ona se dakle mora finansijski ojačati, i to preko svih svojih društava, kako bi posle mogla pomagati najslabija. Valja pored stalnog župskog doprinosa ubirati i druge povremene prilode. Evo jedan mali primer.

Neka bi svako društvo u godini priredilo samo jednu priredbu, i neka bi na njoj bilo čistoga prihoda samo nekoliko stotina dinara. Kad bi u korist župe od toga išlo samo 5 %, to društva baš nikako nebi osetila, a župa, dobivši sa više strana po malo, imala bi prilično dosta. Društva naša imaju mnogo priredaba u toku jedne godine, imaju akademije, javne časove, posela, koncerte, predstave, možda i balove i druge zabave, te kad bi uvek odvajali tih pet na sto za svoju župu, za svoju štedionicu, imali bi uvek pravo da potraže, da im se u nevolji odmah pomogne za koju spravu, za prednjački društveni ili župski tečaj ili za ma koji drugi sokolski rad. Tako bi društva stvarno uzajamno sebe pomagala preko župe, bila bi više vezana jedno na drugo i naučila bi se da cene smisao organizacije, bratstva i jednakosti. Snažno bismo kročili napred. Dobrih mladića ima po našim selima. Došli bi oni na prednjačke župske pripreme tečajeva, samo, kad bi župa imala otkuda da im pruži stan i hranu. I vratili bi se u svoje mesto da razvijaju sokolski barjak, da rade i da vremenom stvore snažno društvo. A mi, koji postojimo kao Sokoli, treba da se pobrinemo, da nam pristupe i drugi kao Sokoli, ali samo takvi, koji prođu kroz tečaj, kroz sokolanu, kroz vežbaonicu, kroz sokolsku ideologiju. Stvaranje društava po njihovoj inicijativi, bez dobrog prednjaka, bez sokolski nadahnutog starešne, bez izučenih administratora — nema i ne može biti ozbiljnog sokolskog društva.

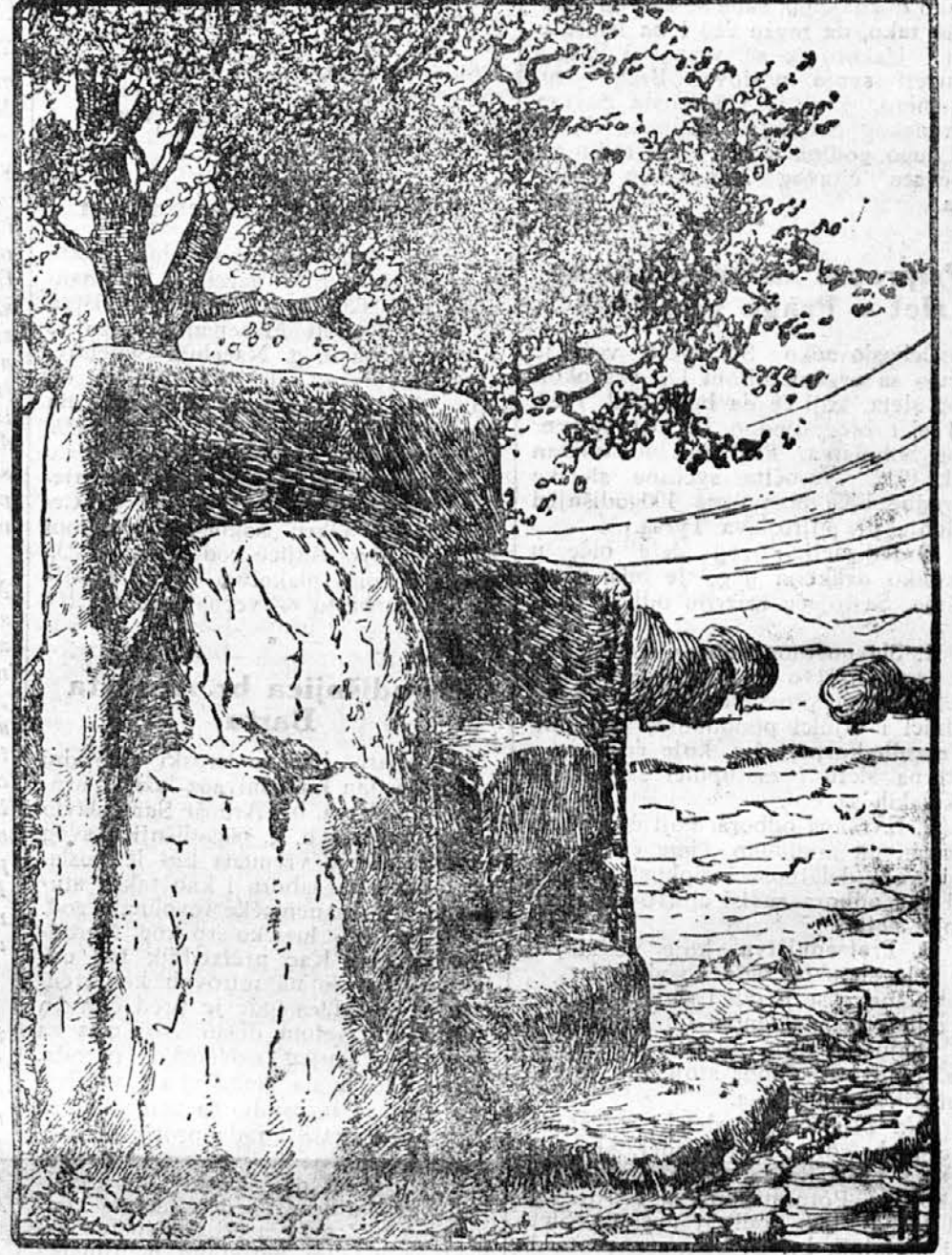
Jednom reči: društva moraju više davati župi, ako hoće da u danim prilikama od nje i primaju. Neka svi podjednako dajemo, a neka mali budu pomognuti najpre, da bi se i oni razvili, da bi ojačali, da bi se posle mogli odužiti time, što će se njihovim stalnim davanjem drugi pomoći. Kada bi se ovo u našim župama usvojilo, manje bismo bili upućeni na pomoć s druge strane i naš sokolski rad došao bi do velikih razmera.

—

Slične slučajeve nalazimo u većini koroških opština, u kojima žive Slovenci i to u Sv. Jakovu u Rožu, Rožku, Bištrici u Rožu, Kotmaroj vasi, Galiciji, Hodišama, Djekšama i t. d.

Prema slici, koju nam predložuje ova statistika, treba da u buduće ravnamo svojim radom, t. j., da radimo na tome, da probudimo narodnu svest

u širokoj masi koroških Slovenaca iz potsvesti u živu svest. Kojim ćemo to putem postići, o tome treba da razmišljamo prilikom današnje 10. godišnjice. Ovakvo razmišljanje koristice našem narodu u Koroškoj višje, nego sve raspravljanje o tome, ko je skrivio da smo plebiscitom izgubili ovaj biser jugoslovenske zemlje.

Presto na Gosposvetskom polju

Čehoslovački praznik 28. oktobra

Svim bratskim župama i društvima!

Braćo! Sestre!

Utorak 28. oktobar dan je obletnice, kad je bratskom čehoslovačkom narodu granulo sunce slobode. To je dan, kad su udareni snažni temelji bratskoj čehoslovačkoj državi.

Godimice od postanka svoje države čehoslovački narod taj dan slavi i veliča kao svoj najveći blagdan, a mi Jugoslaveni jednako smo godimice tog dana delili radost sa našom braćom Čehoslovačima, jer njihova radost naša je radost, njihova sloboda naša je sloboda!

I ove godine spremaju se naša sverna braća, da proslave taj dan dostojno i veličanstveno, kako to dolikuje jednom narodu, koji je izgradio svoju slobodu i svoju državu u krvi i na kostima vlastitih sinova.

Mi tako verni tradiciji, pridružimo se i opet toj slavi, a ove godine tim više, to spremnije, to oduševljenije, jer baš ove godine kao možda nikada do sada okušalo se naše bratstvo i dokazalo celom svetu, da naš stari zavet »Vernost za vernost« nije isprazna reč, već fakat, kojeg nitko neće poreći, a niti pomuliti.

Što više, baš ove godine pokazalo se, da naš Vjeruju slovenske uzajamnosti poprima sve jače i jasnije konture, jer uz braću Čehoslovačke i braća Poljaci podižu glas pravde i prosvjeda, da odbiju nabačene klevete na Sokolstvo.

Jedni i drugi zadužiše nas ponovno, jer oni su na svoja usta izneli naše misli, oni su u golemoj tuži saučestvovali s nama, znajući dobro: neprijatelj brata mog i moj je neprijatelj!

Naročito braća Čehoslovački i reču i pisanim slovom pred čitavim svetom podigli su glas prosvjeda pun ogorčenja i zajedničke boli, zalažući se za pravdu i istinu.

Toj braći, tom plemenitom narodu dužni smo hvalu, jer njegov spon-

tani istup dovodi nas do spoznaje, a druge do svesti, da mi Jugoslaveni nismo sami, da su uz nas moćna braća, koja s nama dele sve dobro i zlo!

I svesni svega ovoga, odlučili smo, da Sokoli kraljevine Jugoslavije ove godine dan 28. oktobra proslave na osobito svečan način kao dan zahvalnosti braći Čehoslovačima.

I u vidu svega ovoga izvršni odbor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije sa svoje XIX. sednice održane 2. oktobra o. g. odredio je:

1. Sva bratska društva sviju sokolskih župa Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije imaju ovogodišnji 28. oktobar, narodni blagdan čehoslovačkoga naroda, proslaviti na najdostojniji način, a prema mesnim prilikama ili samostalno ili u vezi sa ostalim nacionalnim organizacijama, a u cilju, da se produbi i učvrsti u redovima svih pripadnika Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije velika ideja slovenskog sokolskog bratstva.

2. Toga dana neka se održe svečane akademije sa prigodnim predavanjima i programima, u kojima će doći do izražaja naše bratstvo sa čehoslovačkim narodom.

3. Sve sokolske župe neka tog dana odašalju pozdravne i zahvalne telegrame bratskoj Československoj Obci Sokolskoj u Pragu, III., Tyršev dom.

4. O obavljenim proslavama imaju se Savezu podneti izveštaji.

Zdravo!

ZA SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

E. Gangl, I. zamen. starešine.
A. Brozović, tajnik.

Od sela Crkvine dopratili su se ljudi sa 16 kola izaslanike do u Bos. Samac, gde je pred Grand Hotelom sakupljeno Sokolstvo, učenici i učeni...

postave u Bos. Šamcu. Ovdašnji sveštenik g. Dimitrije Dimitrijević otpočeo je pomen blaženopočivšem Kralju Petru Velikom Oslobodiocu.

vor i istakao značaj Sokolstva i vojke. Posle govora izaslanika Nj. Vel. Kralja obavili su blagoslov doma u ime muslimana imam Muharem ef. Jusufović, u ime jevreja rabin Juda Madoro, u ime pravoslavnih sveštenik Dimitrije Dimitrijević i u ime katolika župnik Nikola Mlakić, čime je svečanost završena.

ŽUPA ŠIBENIK-ZADAR

SOKOLSKO DRUŠTVO PAG. Prednjački tečaj.

Nastojanjem brata župskog načelnika došao nam je lanjske godine brat Rudolf Rudolf, načelnik Sokolskog društva Ljubljana, koji nam je održao jedan 15dnevni tečaj i tim početkom dao volju i postrek za radom.

kom tečaja odustalo, a 15 ih je tečaj završilo. Po završetku tečaja, pred naročitom komisijom, koju je imenovalo župsko načelnikštvo, prikazalo se k ispitu 15 braće, od kojih je 7 položilo odličnim uspehom, a 5 povoljnijim.

Na ovako uspehom tečaju zahvaljujemo bratu Branku Mudriniću za njegov požrtvovan i neumoran rad, kao i bratu župskom načelniku Mr. Ph. Ljubomiru Montani. Zdravo!

ŽUPA SUŠAK-RIJEKA

ZBOR DRUŠTVENIH NAČELNIKA I NAČELNICA ŽUPE

održati će se dne 12. oktobra 1930 u 11 sati u jutro u poslovnicu Sokolskog društva Sušak-Rijeka u Sušaku sa sledećim dnevnim redom: 1. župski prednjački tečaj, 2. slet u Splitu god. 1931., 3. župska natjecanja, 4. obavezne javne vežbe (nastupi) i letno doba i 5. slučajnost. Početak sednice zakazan je tek u 11 sati kako bi i udaljenijoj braći bilo moguće pravodobno stići. Pozivaju se braća načelnici i sestre načelnice, da tom zboru bezuslovno prisustvuju. Zdravo!

Načelnik: Marijan Boras.

SOKOLSKO DRUŠTVO SENJ.

Proslava 6. septembra.

Pobudom Sokola proslavila su sva mesna nacionalna društva rođenand Nj. Vis. prestolonaslednika Petra i predaju jugoslovenskih zastava našoj vojsci.

U predvečerje bio je starodrevni Senj u moru jugoslovenskih zastava i sav osvetljen, dok su prangije gruzvale na pozdrav. U 20 i po sati krenula je gradskim ulicama velika povorka Sokola, članova Jadranske straže, Narodne odbrane i ostalih mesnih društava uz pevanje rodoljubnih pesama uz oduševljeno klicanje Kralju, Prestolonasledniku, vojsci i Jugoslaviji.

U 12:30 priredeni je u Grand hotelu banquet. Za vreme banketa palo je Din 22.000 dobrovoljnih priloga. Naveče u 8 sati bilo je selo sa igrankom u Grand hotelu koje je bilo vrlo dobro posećeno. Na tom selu održao je starešina društva Gradačac br. Marko Popović vrlo uspešno predavanje »Kralj Petar i misao Jugoslavstva«.

Time je ova svečanost završena. Sutra dan, iza službe božje, sakupilo se članstvo Sokola, nacionalnih društava i građanstvo u gradskoj većnici. Tu je društveni prosvetar br. prof. Ante Šepić održao svečano predavanje. Nakon toga održana je akademija sa koje je poslan Nj. Vis. prestolonasledniku Petru telegram:

Maršalatu Dvora

Beograd.

Sokolsko društvo u Senju sa svečane akademije, a uz prisustvovanje svih mesnih nacionalnih društava, čestita rođenand svom starešini kraljeviću Petru i učestvujuć u duhu našoj velikoj nacionalnoj slavi u Beogradu šalje svoje izraze vernosti i ođanosti Nj. Vel. Kralju Aleksandru i čitavom Kraljevskom Domu.

IZ UREDNIŠTVA! Radi obilnog pradiava prisiljeni smo izostaviti nekoje članke, vesti iz župa i društava i ostalo, a što ćemo doneti u narednom broju.

ŽUPA MOSTAR

SOKOLSKA ČETA BIJELOPOLJE.

Uprava Sokolske župe u Mostaru naredila je svima svojim društvima i četama, da tečajem meseca septembra prirede svečane sastanke čitavog svojstva članstva i drugih prijatelja Sokolstva, pa da se na tim sastancima održa prigodan govor o značaju i važnosti događaja, koji se je zbio ove godine na 6. septembra, na rođenand sokolskog starešine, Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, kada su dosadašnje pobedonosne i slavom ovenčane zastave naših pukova zamenjene novim, jugoslovenskim zastavama.

i podelio reč članu bratu Stevanu Šinikoviću, proti i mesnom svešteniku, da protumači povod, važnost i značaj sastanka. Brat Šiniković je to učinio u lepom, iscrpnom i patriotskom govoru, koji je bio prekidand burnim i oduševljenim poklicima Kralju, Prestolonasledniku, vojsci, dobrovoljcima i Jugoslaviji, te ustajanjem sa stolica i odavanjem počasti uz poklike »Slava« Voždu Karadorđu, Kralju Petru Oslobodiocu, poginulim ratnicima i borićima i onima, koji izginuše na vješalima i po tamnicama.

U našem selu zakazan je takav svečani sastanak na nedelju u 11 sati. Na sastanak su došli članovi naše Sokolske čete sa svojom zastavom i odborom, a prisutan je bio velik broj tečačkog sveta starog i mladog, muškog i ženskog. Uprava župe iz Mostara poslala je na svečanost braću dr. P. Mandića, dr. Zl. Nardelija, dr. V. Jelačića i L. Prnjatovića.

Sakupljeni je narod želeo da mu se govori i o radu, zadacima i ciljevima Sokolstva, pa je na poziv četnog starešine govorio brat dr. P. Mandić, koga su prisutni slušali s velikom pažnjom kao i brata dr. Zl. Nardelija, koji je na isto takav poziv popularno govorio o higijeni na selu i suzbijanju zaraznih bolesti.

Svečanost je počela u velikoj dupkom punoj dvorani Narodnog doma odmah iza 11 sati pozdravom četnog starešine, tečaka brata Lazara Dragića, koji je odredio za perovodu četnog tajnika, tečaka brata Tomu Dragića

Svečanost je završena podizanjem četnoga barjaka i priklanjanjem u počast uz burne poklike Kralju, Prestolonasledniku, vojsci, Jugoslaviji i Sokolstvu oko 1 sati iza podne, nakon što su braća iz Mostara na različite upite tečaka dali poučne odgovore leškarske, pravne iz privredne prirode.

ZAJTRKOVALNICA ŠČURK & VRTAČIĆ Ljubljana, Dunajska cesta 12. priporoča vedno sveže delikatne izdelke ter pristan domača in tuja vina.

Posojilnica v Mariboru Ustanovljena leta 1882. r. z. z. o. p. Telefon šte 108 Narodni dom Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%.

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica IVAN BRICELI LJUBLJANA, Dunajska cesta 16. Strokovna izvršitev tekočajnega orodja. Delo solidno, cene zmerno.

PETER ŽITNIK SPLOŠNO KLEPARSTVO inštalacije, tiskarski delo, maleni si, temni in rlije, losanje, cementnih struk. Delo Čisto, Cene zmerne. LJUBLJANA, AMBROJEVA TRG ST. 9.

NOVI CIJENIK Tambura šalje badava tvornica tambura STJEPAN M. GIEG, Sisaak br. 80 (Hrvatstva)

Oglašujete u Sok. Glasniku

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI FRANCŠKANSKA UL. 2312 TELEFON ŠTEV. 2312 je najmodernije urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernijega, Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige/ ilustrirane knjige v enobarbnem ali večbarbnem tisku / Brošure in knjige v malih in največjih nakladah / Casopise, revije in mladinske liste / Okusna oprema ilustriranih katalogov, plakatov, cenikov in reklamnih listov / Lastna tvornica šolskih zvezkov / Šolski zvezki za osnov., mešč., sred. šole / Risanke, dnevniki, beležnice/ Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo

Fotograf. atelier „VIKTOR“ LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 4 (nasproti Narodni tiskarni) izvršuje moderne portrete, povečave in reprodukcije po vsaki sliki, skupine, slike za legitimacije itd. Prvovrstno delo. — Zmerne cene.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBSČIN BRANKO PALČIĆ CENTRALA ZAGREB ULICA KRALJICE MARJE 6 Dobavitelj Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Naslov za brzjavke: TRIKOTAŽA Zagreb Telefon šte 26-77 Podružnica BEOGRAD Balkanska 25, Hotel Prag Izvršujem vse vrste sokolskih potrebsčin za javni in zletni nastop članov, članic in dece točno po predpilih SKJ. Nadalje se pripravam vsem bratom za izdelavo najmodernijih civilnih oblač, katera izdelujem po najnovijem kroju v lastni delavnici.

Klišeeje vseh vrst, enobarvne in večbarvne izdeluje klišarna JUGOGRAFIKA LJUBLJANA SV. PETRA NASIP ŠT. 23 Telefon šte 2495

Tvornica gimnastičkih i sportskih sprava J. Oražem Ribnica, Dolenjsko OSNOVANA 1881. GOD. izraduje sve sokolske vežbače sprave, opreme čitavih društvenih i školskih vežbaona, sportske potrebštine za laku atletiku, sprave za letna vežbališta, kupališta i bašče lju-ljanke, sprave za decu itd. Izrada savršena i elegantna, poslužba najsolidnija, cene najumerenije. - Ilustrovani cenik besplatno.

MEDIĆ-ZANKL TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z. CENTRALA V LJUBLJANI — LASTNIK FRANJO MEDIĆ TVORNICE: LJUBLJANA-MEDVODE PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD LASTNI DOMAČI PROIZVODI: Laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv. Kemično čiste in kemično opešane kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamenje „MERAKL“ za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo. CENE UMERJENE. ★ TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM opskrbiljuje u smislu člana 2. svojih pravita sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrebštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspčava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije. Komisijiska prodaja odora sviju kategorija. NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831 Zahtevajte cenik!